

Onderwerp Uitbreiding stadscollectie kunst in de openbare ruimte	
Nummer	2018/645811
Portefeuillehouder	Meijs, M.-Th.
Programma/beleidsveld	4.2 Economie, toerisme en cultuur
Afdeling	ECDW
Auteur	Bruyne, B.M.C. de
Telefoonnummer	023-5113487
Email	b.de.bruyne@haarlem.nl
Kernboodschap	Tijdens de behandeling van de Programmabegroting 2017 is de motie 'Haarlem goes Mural' aangenomen om 'murals' (wandschilderingen) en nieuwe kunst in de openbare ruimte mogelijk te maken door toepassing van de percentageregeling. Hierbij is gekozen om de percentageregeling niet in te voeren omdat dit financieel technisch niet haalbaar is. Daarvoor in de plaats wordt binnen de planvorming voor projecten in de openbare ruimte een afweging voor een kunsttoepassing gemaakt. Met dit besluit geeft het college invulling aan de motie.
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter kennisname naar de commissie Ontwikkeling.
Relevante eerdere besluiten	Herziening beleid kunst in de openbare ruimte (2011/102914), zoals besproken in de gemeenteraad op 3 november 2011. Cultuurnota Haarlem 2013-2020 (2013/ 133552), zoals besproken in de gemeenteraad op 4 juli 2013.
Besluit College d.d. 9 juli 2019	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: <ol style="list-style-type: none">1. Twee keer per jaar te bezien bij welke projecten in de openbare ruimte er mogelijkheden zijn voor het realiseren van kunst zoals murals.2. Het beheer en onderhoud van de extra gerealiseerde kunst jaarlijks mee te nemen in de areaaluitbreiding budget onderhoud Kunst in de openbare ruimte beleidsveld 4.2. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Tijdens de begrotingsbehandeling in 2017 is de motie 'Haarlem goes Mural' aangenomen om 'murals' (muurschilderingen) en nieuwe kunst in de openbare ruimte mogelijk te maken door het toepassen van de percentageregeling.

De motie vraagt om:

- murals in de openbare ruimte te stimuleren door locaties in Haarlem te inventariseren die geschikt zijn voor het realiseren van muurschilderingen;
- een prijsvraag uit te schrijven voor kunstenaars om voor deze plekken murals te ontwerpen op duurzame en milieuvriendelijke wijze;
- voor de kadernota het voorstel *Verordening percentageregeling kunst in de openbare ruimte* aan de raad voor te leggen. Om hiermee structureel, jaarlijks budget beschikbaar te stellen voor murals en voor andersoortige kunst in de openbare ruimte.

Met dit besluit wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de motie en wordt de motie hiermee afgedaan. Hierbij is gekozen om de percentageregeling niet in te voeren omdat dit financieel technisch niet haalbaar is. Daarvoor in de plaats wordt binnen de planvorming voor projecten in de openbare ruimte een afweging voor een kunsttoepassing gemaakt.

2. Besluitpunten college

1. Twee keer per jaar te bezien bij welke projecten in de openbare ruimte er mogelijkheden zijn voor het realiseren van kunst zoals murals.
2. Het beheer en onderhoud van de extra gerealiseerde kunst jaarlijks mee te nemen in de areaaluitbreiding budget onderhoud Kunst in de openbare ruimte beleidsveld 4.2.

3. Beoogd resultaat

Een kwalitatieve verrijking van de stadscollectie met nieuwe hedendaagse kunstwerken en muurschilderingen (murals) in de openbare ruimte die voldoen aan de kwaliteitseisen, w.o. duurzaamheid en milieuvriendelijkheid. De kunstwerken dragen bij aan de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte, herkenbaarheid van de plek.

4. Argumenten

1. Dit besluit past binnen werkwijze van Haarlem voor de historische en hedendaagse kunstcollectie in de openbare ruimte

In 2011 heeft de gemeenteraad de werkwijze voor de realisatie én het beheer en onderhoud van kunst in de openbare ruimte vastgesteld waardoor de afgelopen jaren een enorme inhaalslag op restauratie en onderhoud van deze collectie is gerealiseerd. Een volgende stap is nieuwe

kunstopdrachten mogelijk te maken om aan deze vraag te kunnen voldoen en daarmee de stadscollectie te verrijken met nieuwe gevarieerde hedendaagse werken. Haarlem is een historische monumentale én eigentijdse stad waarbij nieuwe kunst(vormen) in het straatbeeld horen.

Kunst in de openbare ruimte betreft niet alleen de zichtbare publieke buitenruimte in enge zin, maar ook andere openbaar-toegankelijke ruimten (zie beleid kunst in de openbare ruimte [2011/102914](#))).

In dat beleid is kunst in de openbare ruimte gedefinieerd waarbij het de volgende vormen kent:

-een 'objectgebonden uitvoering' (een beeld)

-het meedenken van kunstenaars in het proces voor de inrichting van de openbare ruimte

-functionele kunstwerken (bv. straatmeubilair, -verlichting) en talloze andere vormen van kunst zoals tijdelijke acties, performances en installaties

-kunst in de *publieke* ruimte zoals bv kunst in een parkeergarage, het stadhuis, de Raaks of een ander gemeentelijk publiek gebouw

Met dit besluit kan extra kunst in de openbare ruimte worden gerealiseerd.

2. Kunst geldt als wezenlijk onderdeel van de ruimtelijke kwaliteit van Haarlem Kunststad

Door de aantrekking van de economie en de aantrekkingskracht van Haarlem vinden veel investeringen in de openbare ruimte en nieuwe bouwprojecten plaats. Kunst kan bijdragen aan de beleving van die openbare ruimte en aan het specifieke karakter van een wijk of een gebouw. Met dit besluit wordt bij aanvang van de planvorming de afweging gemaakt om kunsttoepassingen mee te nemen. Zo worden de kunstmogelijkheden al in een vroegtijdig stadium ingebed. De beeldende kunst kan dan strategisch worden ingezet ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de stad en de beleving van de openbare ruimte. Met nieuwe beeldende kunst kunnen speciale accenten worden gelegd onderbelichte kwaliteiten worden benadrukt, en kan verder worden gebouwd aan Haarlem als Kunststad.

3. Het realiseren van murals en andere kunst in de openbare ruimte via projecten in de openbare ruimte vormt een goede basis voor kunstopdrachten conform de motie 'Haarlem goes mural'.

Op strategische plekken in stedelijke projecten kan kunst een belangrijke rol spelen door meer herkenning en samenhang te creëren en het geheel aantrekkelijker te maken. Hierbij wordt niet zozeer gedacht aan een losse kunsttoepassing maar aan een geïntegreerde kunst en/of kunst die direct aansluit bij het thema van een project of gebied. Kunst zou dan in samenspraak van bestaande en nieuwe bewoners tot stand kunnen worden gebracht. Kunst kan daarnaast als pionier worden ingezet om de kwaliteiten van een nieuw te ontwikkelen plek onder de aandacht te brengen. Het realiseren van murals en andere kunstvormen moet binnen de begroting van betreffende projecten worden gerealiseerd.

4. De in dit besluit opgenomen werkwijze is een goed alternatief voor percentageregeling

Een regeling waarin per project een afrekening moet komen voor kunst in de openbare ruimte is naast arbeidsintensief en foutgevoelig ook volgens de regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) niet mogelijk omdat:

- a. op kunst niet afgeschreven mag worden
- b. er geen percentage van het projectbudget gereserveerd kan worden om kunst te realiseren buiten de projectgrenzen

Voor de dekking van de percentageregeling zou het exploitatiebudget dat bestemd is voor het onderhoud in de openbare ruimte als dekking kunnen dienen. Dit is niet wenselijk aangezien de vermindering van het budget onderhoud openbare ruimte automatisch betekent dat het met de raad afgesproken onderhoudsniveau in de stad niet gehaald gaat worden. Met de voorgestelde werkwijze is een andere invulling gevonden voor de percentageregeling.

5. Het voorstel beantwoordt aan de vraag uit de stad

Bewoners en wijkraden uit verschillende stadsdelen verzoeken om nieuwe kunst in de wijk. Naast de genoemde mogelijkheid van de projectfinanciering kunnen middelen voor Participatie en Leefbaarheid ingezet worden om meer buurtinitiatieven mogelijk te maken met aanvulling van andere fondsen, sponsorship, crowdfunding.

6. Met prijsvragen wordt gezorgd voor goede ontwerpen.

Elke nieuwe kunstopdracht vraagt om maatwerk. Afhankelijk van welk kunstwerk gerealiseerd wordt zal een prijsvraag worden opgesteld. Hierbij volgen we de vastgestelde werkwijze kunst in de openbare ruimte (zie raadsbesluit ([2011/102914](#)),) met een open inschrijving om de opdracht breed open te stellen en toe te zien op de kwaliteit van het ontwerp door de jury.

7. Naast een inventarisatie zijn al de eerste muurschilderingen gerealiseerd.

In de afgelopen periode is een eerste inventarisatie gemaakt van de plekken waar murals een toegevoegde waarde hebben, met name in Schalkwijk liggen er goede kansen. Met deze inventarisatie wordt een gedegen afweging gemaakt binnen welke projecten murals gerealiseerd gaan worden. De locatie voor een te realiseren muurschildering is wel afhankelijk van de medewerking van de pandeigenaar. Daarnaast zal bij ieder project in de openbare ruimte afgewogen moeten worden waar en op welke wijze een mural toegevoegde waarde heeft voor de openbare ruimte. De gemeente heeft een muurschildering op de parkeergarage de Kamp gerealiseerd. Ook komt een eerste stripmuur op de liftschacht van de parkeergarage de Raaks en een kunstopdracht voor een muurschildering in de parkeergarage de Appelaar.

8. Dit besluit heeft geen directe financiële gevolgen.

Er zijn geen directe financiële gevolgen van dit besluit. Wel betekent dit dat bij ieder project in de openbare ruimte waar een kunstwerk zoals een mural wordt gerealiseerd, dit een kostenverhogende component is die binnen het budget wordt opgelost.

5. Risico's en kanttekeningen

Per project de mogelijkheden voor kunst in de openbare ruimte afwegen binnen het vastgestelde budget kan er toe leiden dat maar in beperkte mate kunstwerken zullen worden toegevoegd

Het projectbudget zal niet per definitie worden aangepast aan het realiseren van een mural of een andere kunsttoepassing. Dit zal binnen de begroting van het project moeten passen. Dit kan er toe leiden dat er wordt gekozen om geen kunst te realiseren. Daarom zal blijvende aandacht gevraagd moeten worden om binnen nieuwbouwprojecten ook kunst toe te passen en middelen te reserveren binnen het budget voor het bouwproject.

6. Uitvoering

Jaarlijks zal via de P&C cyclus verslag melding gemaakt worden over de in het jaar nieuw gerealiseerde kunst in de openbare ruimte.

7. Bijlagen

Foto's met voorbeelden uit de stad.